

Křik ve stroji. Svoboda jednotlivce a státní moc.

9.10.2023 - Sojková, Machoň... | Právnická fakulta UK

Petr Agha, Epos 257 a Vladimír 518 spojují síly v unikátním projektu na Právnické fakultě

Na Právnické fakultě Univerzity Karlovy probíhá radikální umělecká intervence ve vstupní hale budovy, která otevírá dialog o veřejném prostoru jako politické platformě a vytváří prostor pro reflexi současného světa.

Intervence zahrnuje kurátorovaný výběr ikonických graffiti nápisů a symbolů ve veřejném prostoru, které jsou umístěny do vstupní haly a doplněny doprovodnými akcemi, performancemi a diskuzemi. Instalace využívají moderní technologie, včetně akrylového spreje na vodní bázi, který je lehce odstranitelný, nebo falešné kamenné desky jako kulisy pro nápisy a sdělení.

Projekt **Křik ve stroji** zkoumá svévolné projevy ve veřejném prostoru jako klíčový prvek občanské participace a politického vyjádření. Poukazuje na to, jak veřejná prostranství slouží jako platforma pro dialog, konfrontaci a inovativní formy politické komunikace, které vybočují z tradičních norem a institucionálních struktur.

Na YT kanálu zPráva a jeho audio platformách je zpřístupněn podcast, kde kurátoři intervence vysvětlují, proč vznikla. Pro aktuální informace a události spojené s projektem, nás sledujte na sociálních sítích.

Občanská participace patří mezi klíčové faktory, které podporují udržitelnost demokratické společnosti. Veřejná prostranství se v poslední době stávají součástí zásadních politických debat. V nedávné historii většina politických a sociálních hnutí začala na městských náměstích hledat způsob komunikace s aktéry moci.

Veřejný prostor je produktem a výsledkem sociálních procesů – není to jejich neutrální nádoba, ale nástroj, kde se odehrává myšlení a jednání jednotlivců, stejně jako působení institucí, které tento prostor pomocí právních norem kontrolují. Street art ve veřejném prostoru má dlouhou tradici – pokrývá zdi a ulice velkoměst inovativními vizuálními obrazy, které se stávají součástí města stejně jako zeď, na níž jsou umístěny. Street art usiluje o proměnu městského veřejného prostoru, jako prostředku zpochybňování zavedených mocenských vztahů ve společnosti.

Street art obsahuje určitá vodítka o latentních mocenských praktikách ve společnosti. Street art je jednou z forem participativní politické praxe s různou formou a stylem (graffiti, tagy, plakáty, instalace, performance atd.). Formou sdělování představuje alternativu tradičních forem politické komunikace, liší se zejména strategickým využíváním dramatických, neortodoxních a neinstitucionalizovaných forem.

Náš projekt pojímá street art jako participativní politickou praxi s celou škálou různých forem a stylů, která se soustředí veřejný prostor jako privilegované místo politické viditelnosti, a vyzývá své publikum, aby se zapojilo do politického dění. Právě proto se zaměřujeme zejména na jednu jeho funkci: soupeřením o vizuální moc v prostředí, kde reklama a komerční sdělení přebírají politickou funkci veřejného prostoru. Zaměřujeme se na tzv. svévolné projevy ve veřejném prostoru, které můžeme chápat například jako výraz občanské neposlušnosti. Náš projekt pracuje s ikonickými a zásadními projevy, čerpáme z historie, jak české, tak světové.

Prostor Bazénu slouží jako metafora, lze v něm vidět odkaz na kolosální stavby podobné Parthenónu a přímo tak odkazuje k moci. Zároveň tento prostor odkazuje na archetyp řecké polis, a společnosti jako společenství občanů, kteří tvoří společnou politickou vůli prostřednictvím politických, uměleckých a jiných nástrojů. V tomto smyslu lze Bazén číst jako divadlo, jeviště, na němž se odehrávají dramata současného světa. Můžeme ho vidět jako parlament, kde probíhají politické debaty a kterou veřejnost sleduje, zároveň ho lze vnímat jako knihovnu nebo jako vyjádření principu liberální demokracie, tedy jako napětí mezi politickou a soudní mocí.

Témata, která zmiňujeme jsou jednak nadčasová a neustále plní stránky akademických publikací, zároveň se ale jedná o výstředně aktuální problémy. Sdělovací prostředky přetékají zprávami o různých krizích – krize Evropského projektu, klimatická krize, krize liberální demokracie nebo krize ekonomiky a finančního systému. Znovu se do popředí dostávají témata jako populismus, občanská neposlušnost, demonstrace, ale také právní stát a jeho hodnoty. Na Ukrajině zuří válka. Domníváme se, že víc než kdy, je v současné době nejen bránit hodnoty na které naše společnost stojí, ale zároveň je nutné nastolit podmínky pro rovnovážnou debatu.

Intervenci tvoří kurátorovaný výběr hotových ikonických nápisů a symbolů, spojené vždy s nějakou historickou epochou. Přeneseme nápisy z historických mezních situací a symboly této doby. Doprovodné akce a materiály (leták, performance, diskuze) přidají kontext a vysvětlení zasazení těchto artefaktů do prostoru Bazénu.

Vedle tradičnějšího umísťování nápisů do prostoru Bazénu, pomocí technologie akrylového spreje na vodní bázi (lehce odstranitelné), ve spolupráci s profesionálními restaurátory z AVU, nebo instalace falešné kamenné desky, která slouží jako kulisa pro námi vysekaný nápis / sdělení, bychom chtěli obsáhnout dnešní virtuální podobu konfliktů instalací obrazovky či telefonu. Počítáme také s umístěním obrazovky, kde budou streamovány on-line diskuze nad danou instalací, která bude násobit zapojení těch, co fakultu fyzicky navštěvují.

Petr Agha

Petr Agha se ve svém výzkumu a výuce zaměřuje na základní otázky vztahu mezi právem a politikou. Petr Agha získal doktorát z práva a kriminologie na univerzitě v Antverpách. Dále získal tituly v oborech právo, filozofie a politické vědy na Queens University Belfast, a Masarykově univerzitě v Brně. Je editorem knih Human Rights between Law and Politics (Hart Publishing), Law, Politics and the Gender Binary (Routledge) a Velvet Capitalism (Routledge).

Vladimír 518

Vladimír Brož, známý pod přezdívkou Vladimir 518, je český rapper vystupující jak s uskupením Peneři strýčka Homeboye (PSH), tak samostatně, i s dalšími projekty. Věnuje se též tvorbě komiksů, knih, ilustrací a grafik. Zabývá se také architekturou a typografií. Byl vůdčí osobností labelu BiggBoss, který však ukončil činnost na konci roku 2021. Je znám i jako výrazná osobnost graffiti scény, dále jako ilustrátor, komiksový výtvarník či autor scénografií pro experimentální divadelní skupinu TOW.

Epos 257

Epos 257 je český výtvarný umělec pracující s urbanistickým prostředím a ikonografií města. Epos 257 vyšel z pražské graffiti scény, absolvoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou. Věnuje se intervencím do veřejného prostoru i galerijnímu zprostředkování podobných postupů.

KŘÍK VE STROJI

Komentovaná prohlídka

17:30 – 18:00

Bazén

Přednáška: Zuzana Štefková

18:00 – 19:00

Místnost č. 38

Diskuzní panel: Kulturní Křižovatky: Umění, Média a Společnost ve Veřejném Prostoru

19:00 – 20:30

Místnost č. 38

Kateřina Svatoňová (Katedra filmových studií FF UK)

Tomáš Pospiszyl (publicista, teoretik výtvarného umění, kurátor a pedagog)

Pavla Melková (architektka, výzkumnice a teoretička architektury)

Moderuje Petr Agha

Komentovaná prohlídka

17:30 – 18:00

Bazén

Přednáška: Jezevky a Barbora Bírová

18:00 – 19:00

Místnost č. 38

Diskuzní panel: Filozofie Vizuálního Umění: Politické a Sociální Poselství

19:00 – 20:30

Místnost č. 38

Zuzana Stefková (Ústav pro dějiny umění FF UK)

Miroslav Petříček (Filozofická fakulta UK)

Michael Hauser (Filosofický ústav AV ČR)

Moderuje Petr Agha

Komentovaná prohlídka

17:30 – 18:00

Bazén

Přednáška: Mathieu Tremblin a Vladimír Turner

18:00 – 19:00

Místnost č. 38

Diskuzní panel: Umění jako prostředek komunikace

19:00 – 20:30

Místnost č. 38

<https://www.prf.cuni.cz/aktuality/krik-ve-stroji-svoboda-jednotlivce-a-statni-moc>